

кількісних та якісних змін дозволяє проводити контроль виконання маркетингових планів, коригування стратегії та розробку плану дій на подальший період.

Розроблено організаційно-економічні та методичні засади використання кластерної моделі для створення регіонального туристичного продукту, що дозволяє оптимізувати процеси досягнення високої конкурентоспроможності регіонального туристичного продукту шляхом поєднання концентрації та спеціалізації виробничої діяльності у туристичному секторі економіки регіону.

Запропоновані концептуальні засади розробки стратегії інноваційного розвитку будівельного комплексу Львівської області, зокрема, метою стратегії визначено забезпечення конкурентоспроможності будівельного комплексу регіону за рахунок збільшення обсягів капітальних вкладень у нове будівництво, зниження трансакційних витрат, підвищення інвестиційної активності та ефективності капітального будівництва, активізації розвитку будівельної індустрії в регіоні, посилення економічно доцільних і конкурентних взаємозв'язків між підприємствами, організаціями будівельного комплексу та суміжних галузей.

Отримані результати дослідження доцільно використати у практичній діяльності державних та регіональних органів влади, зокрема прикордонних територій, при розробці програм соціально-економічного розвитку регіонів.

За результатами досліджень були підготовлені та направлені в державні та регіональні органи 14 доповідних та аналітичних записок та рекомендацій.

Надійшло 06.05.2009 р.

Г.В. Возняк

Активи регіону: проблеми обліку та капіталізації

Останнім часом усе більшої актуальності набувають питання, пов'язані з пошуком шляхів забезпечення ефективного розвитку суспільства на основі раціонального використання національного багатства, ресурсів, активів, держави, окремих територій та суб'єктів господарювання. Одним із критеріїв виміру раціональності використання ресурсного потенціалу суб'єктів економіки є рівень їх капіталізації, оскільки капіталізація – це важливий інструмент регіональної політики, невід'ємна складова, що безпосередньо впливає на розвиток регіону .

Як показує зарубіжний досвід, зростання капіталізації регіональних активів – це прямий шлях забезпечення їх конкурентоспроможності в ринковому середовищі, підвищення рівня інвестиційної привабливості для вітчизняних та іноземних інвесторів.

На міжнародному рівні показники капіталізації широко використовуються для оцінки розвитку різних країн, суб'єктів господарювання. В Україні питання капіталізації є недослідженими, дуже часто залишаються поза увагою державних і місцевих органів управління. В практиці господарювання використовуються різні і часто суперечливі підходи до оцінки капіталізації, що шкодить державним, регіональним, місцевим інтересам, ускладнює вирішення економічних та

© Г.В. Возняк, 2009.

соціальних проблем. Аналіз та оцінка ролі регіональних активів у відтворювальних процесах виявилися найменш вивченими. На сьогодні відсутня не тільки концепція, але й методологічна база оцінки капіталізації регіональних активів. Офіційна статистика поки що не оперує даним терміном.

Розглядом цих питань був присвячений круглий стіл «Проблеми обліку регіональних активів та оцінка їх капіталізації», який відбувся 26 березня 2009 р. в Інституті регіональних досліджень НАН України. Метою круглого столу було обговорення проблемних питань обліку регіональних активів та оцінки їх капіталізації, вироблення підходів та практичних рекомендацій щодо їх вирішення.

Тематичними напрямками круглого столу були: роль та функції капіталізації у забезпеченні розвитку національної економіки та її регіонів; проблеми обліку регіональних активів; підходи до оцінки капіталізації виробничих активів регіону; вплив капіталізації на інноваційний розвиток підприємств України; сучасні проблеми капіталізації вітчизняного банківського сектора; капіталізація регіону як критерій запобігання кризовим явищам: вітчизняний та зарубіжний досвід.

В круглому столі взяли участь представники Національного банку у Львівській області, вчені та фахівці в сфері управління фінансами Західного регіону.

Зі вступним словом виступив директор Інституту регіональних досліджень НАН України д.е.н. *В.С. Кравців*, який ознайомив учасників із напрямками наукових досліджень інституту в сфері управління регіональними активами та процесами їх капіталізації.

З доповіддю «Роль і функції капіталізації в забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів» виступила д.е.н., професор *М.А. Козоріз*, зосередивши основну увагу на питаннях недосконалості використання показників капіталізації в управлінні розвитком економіки як на національному, так і на регіональному рівні. Доповідач наголосила на тому, що, оцінюючи в цілому ситуацію, в якій опинилась економіка України та її регіони в умовах кризи, слід констатувати, що кризи не тільки загострюють соціально-економічні проблеми, а й дають шанс їх розв'язання новими методами. Таким шансом для України є розв'язання проблемних питань, спрямованих на забезпечення ефективного управління національним багатством країни, її ресурсами і активами на всіх ієрархічних рівнях національної економіки на основі оцінки рівня їх капіталізації. Це могло б стати реальним напрямом забезпечення розвитку економіки України. Однак реалізація такого напрямку потребує розроблення нової політики держави стосовно управління капіталом і капіталізацією.

Значну увагу було приділено методологічним аспектам вибору активів регіону як об'єктів оцінки капіталізації (к.е.н., ст.н.с. *О.М. Люткевич*). Зокрема, було зазначено, що пріоритетними для регіону слід вважати активи за такими видами економічної діяльності, у розвиток яких уже вкладаються кошти або попит на продукцію яких є високим, а також ті, що мають державну підтримку.

Говорячи про оцінку капіталізації виробничих активів регіону як процесу перетворення доданої вартості в капітал, к.е.н., н.с. *Г.В. Возняк* заакцентувала увагу на методах управління, при яких усі стратегічні і управлінські рішення спрямовані на максимізацію вартості підприємств.

З проблем обліку регіональних активів було заслухано к.е.н., ст.н.с. *Я.Я. Пущака*, який наголосив на необхідності удосконалення переліку видів, форм та

термінів представлення статистичних показників, що характеризують активи регіону відповідно до вимог Євростату.

Доповідь д.е.н. *В.В. Козюка* була присвячена аналізу факторів впливу на капіталізацію регіональних активів, підходам щодо вибору активів та інструментів для оцінювання. Доповідач наголосив на існуванні макрофінансових зв'язків між динамікою зміни вартості активів та процесами інвестування і споживання.

З питань нормативно-правового забезпечення та оцінки вартості машинобудівних підприємств регіону виступила к.е.н., доц. *О.Б. Мних*, котра звернула увагу присутніх на методологічні аспекти оцінки вартості акціонерного капіталу.

Питанням зростання вартості промислового капіталу регіону було присвячено виступ д.е.н., проф. *П.Ю. Буряка*, який наголосив на тому, що сьогодні метою регіонального розвитку повинно стати, в першу чергу, зростання вартості регіонального бізнесу, а державна політика регіонального розвитку в Україні повинна бути спрямована на формування такої просторової організації, яка б підвищувала вартість активів, що знаходяться на території регіону.

На проблемах оцінювання вартості власного капіталу банків та їх капіталізації зупинилися к.е.н., доц. *О.О. Другов*, к.е.н., доц. *Г.П. Табачук*, пров. інж. *І.С. Музика*. Особливості капіталізації інноваційних підприємств регіону висвітлила м.н.с. *Л.Я. Беневська*.

Окремий блок питань, що обговорювався на круглому столі, стосувався соціальної вартості активів підприємств, оцінки та ідентифікації інтелектуального капіталу. Зокрема, к.т.н., доц. *Л.К. Гліненко* у своєму виступі заакцентувала увагу присутніх на проблемних питаннях ефективного управління нематеріальними активами регіону та оцінкою їх вартості.

Учасники круглого столу, заслухавши та обговоривши доповіді провідних фахівців та науковців, проаналізувавши сучасні тенденції капіталізації регіональних активів та їх обліку, прийняли рішення, адресоване центральним та регіональним органам влади. Зокрема, необхідно:

- визнати важливість проблеми підвищення капіталізації суб'єктів господарювання вітчизняної економіки, включивши її до складу стратегічних завдань розвитку національної економіки і її регіонів;
- підтримати ініціативу щодо внесення змін у систему статистичної звітності з врахуванням показників, що визначають рівень капіталізації суб'єктів господарювання, регіонів, національної економіки в цілому;
- розробити і впровадити в практику господарювання механізми відповідальності виконавчих органів влади, підприємців за дотримання встановлених нормативних вимог до рівня капіталізації економіки і її суб'єктів;
- розробити регіональні програми підвищення рівня капіталізації економіки та її суб'єктів;
- впроваджувати у вітчизняну практику господарювання метод економічної додано вартості з метою проведення оцінки ефективності вкладення коштів у підприємство зовнішніми та внутрішніми інвесторами, надання інформації про рівень інвестиційної привабливості підприємств різними зацікавленими сторонами, порівняння ефективності діяльності підприємств у галузевому чи регіональному розрізі.

Надійшло 20.05.2009 р.